

Јелена С. Младеновић¹

Универзитет у Нишу

Филозофски факултет

Департман за србистику

<https://orcid.org/0000-0001-7845-9346>

РАДМИЛА ПЕТРОВИЋ У САВРЕМЕНОЈ СРПСКОЈ ПОЕЗИЈИ И КУЛТУРИ

Појава збирке *Моја мама зна шта се дешава у његовима* (2020) Радмиле Петровић издвојила се као посебан догађај у српској поезији, али и у српској култури савременог доба. У овом раду бавићемо се пре свега новом концепцијом песничког субјекта, субверзивном естетиком и поетиком заснованом на активирању проблема рода и културно условљених модела понашања. Ангажовани дискурс Радмиле Петровић који демитологизује патријархалне концепте додатно је проговорио о двоструко маргинализованој групи жена, сексуално и социјално-географски, те се кроз ову књигу о неприпадању и до краја нереализованој идентификацији, отворило више кључних проблемских подручја унутар доминантне културе, родних образаца, али и савремене поезије. Циљ рада је да укажемо на неколико феномена. Најпре на велику популарност ауторке и њене књиге упркос подељеним реакцијама, потом на њену рецепцију у књижевној критици, као и на основне поетичке и естетске карактеристике у односу на доминантне праксе и моделе у савременој српској поезији. На крају, осврнућемо се на њену улогу у културној стварности нашег доба и поднебља, као и на однос према патријархалном вредносном поретку.

Кључне речи: савремена поезија, Радмила Петровић, родне студије, субверзивност

1. Песнички пут Радмиле Петровић

Када се као лауреатикиња 42. Лимских вечери поезије, а потом и као победница 22. Поетског конурса „Десанка Максимовић” појавила млада песникиња Радмила Петровић, тада још средњошколка, и то с два збиркама поезије *Мирис земље* (Дом културе „Пиво Караматијевић”, Прибој, 2014) и *Целулозни рокенрол* (СКЗ и Ваљевска гимназија, Ваљево, 2015), ретки су могли претпоставити какву ће буру у књижевном животу изазвати њена трећа књига; *Моја мама зна шта се дешава у његовима* (ППМ Енклава, Београд, 2020). Овде имамо у виду пре свега реакцију шире читалачке публике, с обзиром на то да је нарочито велико интересовање њена поезија изазвала и код оних читалаца који нису превише пажње посвећивали савременом српском песништву, а неретко ни поезији уопште. Међутим, ова поетска збирка, која је у жеку пандемијских дистанци и нових модела онлајн културе и понашања објављена у тек основаној издавачкој кући,² успела је да прекине

¹jelena.mladenovic@filfak.ni.ac.rs

² ППМ Енклава, чији је главни и одговорни уредник песник Звонко Карановић, основана је 2018. године као издавачка кућа у којој се објављује савремена поезија урбаног усмерења. Под урбаном поезијом подразумевамо не повезаност с градским амбијентом, већ једно еманципаторско стање

чак и медијску изолацију поетских садржаја и да саму младу ауторку, не само у Србији већ и у читавом нашем језичком региону, учини популарном на начин како то није уобичајено за књижевнике. Њена популарност била је додатно поткрепљена у времену које је уследило бројним гостовањима у медијима, где се разговори нису тицали само поезије, већ много шире и друштвених проблема који су у песмама отворени, што је само појачало интересовање и за песничку збирку.

Прве две песничке књиге, Радмила Петровић је објавила у касним тинејџерским годинама, подстакнута радошћу открића шта је то савремена поезија.³ О томе је говорила у више својих интервјуа, нарочито у оним који су уследили тек након објављивања треће књиге поезије. Што се тиче првих двеју књига, међу њима постоји велико текстуално преклапање. Наиме, друга песничка збирка *Целулозни рокенрол*, садржи избор песама из прве књиге *Мирис земље*, којем су придодате свега четири нове песме⁴. У другој књизи је укинута циклусна организација и промењен редослед песама у односу на прву⁵. Посебних критичких осврта, сем пропратног текста уредника Петра Арбутине (2015) под насловом „Слагање времена и анатомија тренутка” у књизи *Мирис земље*, нисмо успели да пронађемо, мада су збирке промовисане у јавном, културном и медијском, простору.

2. Моја мама зна *шїа се дешава у їраговима* – важан књижевни догађај

Рекли бисмо да је на песничке књиге неосетљива шира читалачка публика неочекивано интензивно реаговала на појаву нових стихова Радмиле Петровић, објављених најпре у онлајн часописима попут *Енклаве* у децембру 2019. године као и на друштвеним мрежама, које је сама ауторка ипак избегавала да користи. Уследила је и несвакидашња маркетиншка реакција на књигу која се средином пандемијске 2020. године нашла у књижарама. Тако је поетска збирка младе песникиње продата у, за поезију данас незамисливом, тиражу од преко 8000 примерака⁶. Приметићемо да такав издавачки пласман ретко имају и етаблирани српски песници, нарочито ако говоримо о посткомунистичком транзиционом периоду после распада СФРЈ, док је генерално продајни пласман књига поезије знатно мањи у односу на прозна остварења. Напоменућемо да је ова књига објављена и 2021. године у Северној Македонији, док су у припреми њено пољско и немачко издање. Управо захваљујући овој збирци, поезија Радмиле Петровић преведена је на енглески, француски, грчки, италијански, словеначки, шпански, хебрејски и друге језике. Сем тога, не само да је књига песама постала

духа и посебан сензибилитет у смислу отворености за друго и другачије (LAZIĆ 2009: 19). Покретање издаваштва пратило је и оснивање истоименог часописа који је изашао у осам бројева и био намењен искључиво савременој поезији, домаћој и преведеној.

3 <https://www.politika.rs/sr/clanak/371140/Kultura/Ovo-je-bila-njihova-godina> (6. 2. 2024.)

4 Реч је о песмама: „Рђава романтика”, „ИТ у служби Алаха”, „Савремени призивок” и „Зелени аутобус”.

5 То су следећи циклуси: *Ноћи сїознања*, *Евентїуалностї анаїџомије*, *Харизмаїични їрстїи*, *Лирска очекивања* и *Манифестї наших судбина*.

6 У антологији савремене српске поезије *Лоїичне їџдуне*, у којој су подједнако заступљени и песници и песникиње (седам песника и седам песникиња), у библиографском одељку „Белешка о ауторкама и ауторима”, за збирку песама *Моја мама зна шїа се дешава у їраговима* (2020) Радмиле Петровић, наведен је податак да је продата „у преко 7000 примерака” (в. BRADIĆ 2022: 276).

једна од најпродаванијих књига у Србији, већ је ту најпродаванију и најпопуларнију збирку песама савремене српске књижевности написала песникиња, како примећује Милица Ђуковић у свом излагању на Научном скупу *Српска њоезија у доба њранзиције*, касније у раду „Антологије женске поезије и статус женског ауторства у савременој српској књижевности: културно-идеолошки и поетички оквири” који је објављен у истоименом зборнику (2023: 217-235).

Иако смо сведоци њене велике популарности и читаности, о збирци Радмиле Петровић, поред обимом и квалитетом невеликих текстова у које би спадали и белешке, рекламе и огласи на интернету, а уз које бисмо могли додати и укупну оцену 4,52 на сајту *Goodreads*⁷, 26093 прегледа гостовања у емисијима *Ниво 23*⁸ и 98231 прегледа у емисији *24 минути са Зораном Кесићем*⁹, књижевнокритичке интерпретативне осврте на књигу, кроз приказе у књижевној периодици, дало је свега неколико критичарки. Хронолошки, осврти су објављени овим редоследом: Јелена С. Младеновић, „Делија-девојка или њпет женско” (2020), Снежана Николић, „(Ре)креирање идентитета” (2020), Ивана Бркић, „Песникиња надахнута слободом” (2021) и Уна Мартиновић, „Плугом по срцу Радмиле Петровић” (2022). Посебан научноистраживачки рад, „Репрезентације родног у песничкој збирци *Моја мама зна штиа се дешава у ѡрадовима* Радмиле Петровић” (2021), објавиле су студенткиње докторских студија, Јована Тодоровић и Сара Матин, које припадају генерацији саме песникиње. Није наодмет приметити да нема текстова критичара. Издвојили бисмо ипак коментар Уроша Ђурковића као једног од водећих критичарских гласова најмлађе генерације, управо са сајта *Goodreads*, који је и понео највише реакција корисника¹⁰. У овом кратком читалачком коментару најјасније је исказана стилска вредност и битност одабране форме, односно песничких решења које ауторка проналази за своју тему. Управо у томе, према Ђурковићевом мишљењу, и лежи велика популарност њене књиге и бројне реакције шире читалачке публике, како оне која предано чита поезију, тако и оне која се овом приликом пробудила. Добро пронађен језик, одмерен израз са адекватним стилским обликотворним поступцима који одговарају високој комуникативности, оно је што издваја поезију Радмиле Петровић на савременој српској песничкој сцени. Имајућу у виду управо коментаре са овог сајта, као важним нам се чини да издвојимо и поменути велики број реакција, како позитивних тако и оних које су негативне природе, што само указује на изостанак равнодушно-

7 Подаци су од 6. фебруара 2024. године: <https://www.goodreads.com/sr/book/show/54456801> (6. 2. 2024.)

8 Подаци су од 6. фебруара 2024. године: <https://www.youtube.com/watch?v=8vL90sTeXyQ> (6. 2. 2024.)

9 Подаци су од 6. фебруара 2024. године: <https://www.youtube.com/watch?v=XO4nYkfq6B8> (6. 2. 2024.)

10 Ђурковић скреће пажњу на снажну реакцију читалачке публике која ју је препознала као „пркосан и духовит глас” у савременом српском песништву, нарочито због њене непосредности када говори о важним темама – о патријархату, породичним односима, контрапункту села и града, другости. Међутим, као много важнију карактеристику од тематског избора, Ђурковић издваја „одлична песничка решења”, сажет израз и функционално преламање стихова: „U svakodnevici i okrnjicima folklorа пронашавши неискоришћен jezički rezervoar, bez razmahivanja eksperimentima, Rada je uspela da dođe do jogunasto živih poređenja, kao i niza blistavih slika, koje su same po sebi događaj”. Због свега тога, песникињу и њену трећу збирку види као један од најважнијих догађаја на нашој песничкој сцени. Преузето са: <https://www.goodreads.com/book/show/54456801/reviews?reviewFilters={%22workId%22:%22kca://work/amzn1.gr.work.v3.eJlIqPs00OMnB6fS8%22,%22languageCode%22:%22sr%22,%22sort%22:%22NEWEST%22,%22after%22:%22MTU5NTM0NjgyODI3Ng%22}> (6. 2. 2024.)

сти када је њена поезија у питању.

У свим поменутих приказима књиге, већ је од самих наслова скренута пажња на проблематику идентитетског питања која се отвара најпре из родне перспективе: *шашиа*, у овој ћерки имаш љомало сина / који се није родио („Планина у пламену”, PETROVIĆ 2020: 37). У особеним кованицама мушкарац-дама и шмекер-девојка, где је један део полни означитељ, а други друштвени конструкт, може се препознати свест која сабира феминино и маскулино (TODOROVIĆ-MATIN 2021: 144). Истиче се да је глас песникиње „храбар, оштар, питак и искрен” (NIKOLIĆ 2020: 41), „искрен и аутентичан” (BRKIĆ 2021: 87), да се у књизи спаја интимистичко и аутобиографско, додали бисмо и аутофикционално јер песникиња и именом постаје јунакиња свог поетског света, да се ауторка бавила иронизацијом митова, рушењем идеалистичких представа о селу кроз избегавање његовог романтизовања и без инсистирања на општепознатом антагонизму у односу према граду, што само указује на то да ниједан простор није повлашћен и да нема никакву предност у поређењу са другим. Заузет је критички однос према историји, знању, колективном идентитету, патосу приче, роду, имагинацији, сеоском и градском животу. Целокупна деконструкција патријархалне традиције извршена је како без сентименталности тако и без плитке ироније. Њени стихови „провоцирају готово све обрасце и навикнутости нашег интимног и друштвеног живота” (MLADENOVIĆ 2020: 125), те се ангажовани/побуњенички глас види кроз преиспитивање додељених улога али и кроз могућности за њихово превазилажење. Флуидност родног идентитета потврђује и то „[...] да прелазак из села у град [...] неће уродити плодном идентификацијом [...]” јер је „[...] у селу [...] премало, а у граду превише мушко” (MLADENOVIĆ 2020: 126). Тако ова књига постаје и књига о неприпадању јер се у обема срединама песнички субјект бори са осећањем неадекватности: „На селу је неприхваћена јер није мушко, ма колико се трудила да ту улогу научи и одигра; у граду неприхваћена јер није довољно дама”. (MLADENOVIĆ 2020: 128), те тако сви детаљи упућују на „немогући процес иницијације лирског субјекта” (NIKOLIĆ 2020: 41). Никола Маринковић у тексту „Лирски субјекат у српској поезији транзиционог доба: фигура странца и проблем идентитета” говорећи конкретно о песми „Девојка која не верује у митове” зато и закључује да: „Лирско Ја у центар своје егзистенције ставља превазилажење патријархалног културног обрасца по коме је женско дете нежељено, те своју егзистенцију утемељује на псеудомитски начин: као грешку наднаравне силе. Преокрет песме настаје у иронијском испуњењу пророчанства: лирско Ја јесте телом женско, али поседује одлике херојске мушке фигуре – почев од односа према „боговима”, преко употребе предмета (алат) до еротске позиције у односу на мушки пол.” (2023: 86)

Имајући у виду Брајовићеву типологију савременог српског песништва (2009) која подразумева три тока - рекулпацијски, иновацијски и еманципацијски - поезија Радмиле Петровић припадала би овом средњем којег одликује искорачење унапред и „одступање од поетички етаблираног или макар колико стабилизваног поретка” (BRAJOVIĆ 2009: 14). Ако пак савремену српску поезију од деведесетих година прошлог века наовамо посматрамо у позиционирању према (нео)симболистичкој и (нео)веристичкој равни, како то чини Саша Радојчић (2021; 2023), најлакше ћемо је одредити према овој другој линији. На формалном плану, овај ток савремене поезије, према Николи Маринковићу, карактерише стишан ритам слободног стиха организован нетропичним стилским фигурама тако да опкорачења и епифоре с опкорачењем на крају песме усмеравају пажњу на пресечени

део синтаксичке целине (2023: 83). Још од првих двеју збирки које карактерише „почетни младалачки бунт сликовито представљене контрадикторности, богата асоцијативност и јак емотивни набој” (NIKOLIĆ 2020: 43), њена поезија се кретала веристичком линијом, без израженијег присуства симболистичког песничког израза, и обликовала се у домену језичке прозирности кроз критички ангажован однос према патријархату („Женско обуци и не дај му да једе”), демаскирање идиличности сеоске средине („Иза кулиса”), уз употребу друштвено-политичког па и национално освешћеног дискурса („Да ли сам и ја Шарли?”).

Ако је песничка пракса и усклађена са друштвеном транзицијом, питање је колико је патријархална култура у посткомунистичком периоду заиста прошла кроз транзицијско стање. Гледајући из данашње перспективе, а што нам управо и сведочи књига Радмиле Петровић, не можемо са сигурношћу рећи да ли је друштво прешло из радикалног у либерални патријархат (према BADENTER 1988). Можда су највећа достигнућа у разобличавању патријархалних концепата/стереотипа била у времену бивше Југославије, док он поново јача осамдесетих година, у последњој фази комунистичког патријархата, када се јавља императив за побољшањем наталитета угрожених нација. Најбољи пример за то проналазимо у песми „Цветин син се није женио” за коју Бркић тврди да није изазвала пажњу јавности (2021: 89), а где се директно говори о неписаним породичним законима секира, вила и грабуља, који подразумевају брутално лишавање породица женске деце, што отвара један велики проблем патријархалног друштва који подлеже и званичним законским кривичним санкцијама.

Женско стваралаштво карактерише субверзивност али ваља напоменути да, иако се Петровић бави положјем жена на селу и тиме у центар пажње поставља посебно маргинализовану групу жена, критикујући пре свега њихов однос према моделима патријархата који подржавају („Моја лоза има дар да скрати линију живота”), она никада није одредила своју поезију као женску поезију и у једном од интервјуа сматрала је такво одређење непотребним: „Не знам шта је женска поезија. Поезија је добра или није добра.” (PETROVIĆ 2020b). С друге стране то нимало не угрожава њен јасан феминистички ангажман који постиже и песничким и изванпесничким деловањем.

Мала се полемика, међутим, ипак може отворити уколико желимо да сагледамо њену поезију у односу према националним питањима, а не само према друштвенополитичким околностима и критици капиталистичког поретка. Иако се кроз проблематизовање родног идентитета заиста могло заћи у област савременог песништва које не прихвата матерњу културу и излази из оквира националне културе, добро је питање колико нових проблема сигнализира то неприхватање баш у поезији Радмиле Петровић. Маринковић (2023: 85) сматра да Петровић припада оној песничкој струји која потврђује лични, а негира наслеђени идентитет, што у основи не можемо спорити, али узмимо у обзир и запажање Иване Бркић да се она не одриче свог порекла, али да не да ни да је оно до краја одреди (2021: 87). Са друге стране, иако савремену поезију најновијег доба, коју анализира Ненад Милосављевић у раду „Преплитање стилских и идеолошких одредница у савременој српској поезији”, поред слободног стиха и транспарентног језика карактерише и одсуство националне интроспекције, управо се пример поезије Радмиле Петровић наводи као вид одступања по питању последње поменутог карактеристике (2023: 123). У том смислу, битна је и јака друштвена реакција на песму „Српкиња сам ал’ ми Косово није у срцу, него ти” будући да је на њу паланачка јавност „завриштала” (BRKIĆ 2021: 89). Иако на први по-

глед заиста и може изгледати као љубавна песма, у њој долази до извесног супротстављања патријархалном поретку и на плану националног бића. Ауторка тако врши субверзију великих наратива патријархата, претварајући симбол божура у метафору људске интиме (TODOROVIĆ-MATIN 2021: 149). Међутим, коме је тачно прст у око био стих *божури цвећају у мојим тањинама*. Паралела том стиху могао би бити стих *Je ne suis pas Charlie* који је неколико година раније као средњошколка записала у поменутој песми „Да ли сам ја Шарли?”. Тај исказ не само да значи окренутост властитом унутрашњем свету, незаинтересованост за глобално, опште, друштвено или национално, већ је и својеврсна критика државничког патриотизма и онога што би се према Мајклу Билигу могло назвати „баналним национализмом” (2009). Концепт нације и националне државе на снази је и даље у постмодерном добу на крају 20. и почетком 21. века упркос томе што се чини да су националне државе изложене осипању деловањем наднационалних и субнационалних процеса попут интернационализације капитала, глобалне хомогенизације културе, афирмације различитих политика идентитета – регионалних, етничких, родних и сексуалних. Банални национализам тако подразумева „интелектуалне навике које устаљеним нацијама омогућавају да се репродукују, односно рутину неодвојиву од свакодневног живота, а која чини да национализам не буде само повремено расположење припадника нација већ ендемско стање које припаднике нација држи у сталној приправности да онда када затреба мисле и поступају онако како интереси њихових нација налажу” (PAVLOVIĆ 2010: 353). Постоје заставе којима се маше и које су национализам у узаврелом стању и оне којима се не маше, а које неприметно подсећају на свест о нацији и мобилишу је позивајући на оданост. Свакодневно истицање домовине и механизми наглашавања припадања нацији обхватају устаљене поступке које национална држава на различите начине намеће својим припадницима да би их непрестано, а неупадљиво, подсећала на њихову националну припадност (BILIG 2009: 8). У њима можемо прочитати и Радмилино Косово, које за њену генерацију и нове генерације младих људи, управо због неадекватне државне образовне мисије, али и медијско-политичког третмана тема које обухвата, и упркос томе што је културно-историјски обременен, митотворни хронотоп, ипак само испражњен сигнум, а што је велики знак упозорења за оне који се тим питањима баве из различитих углова, па и из васпитно-образовног.

Захваљујући особинама које је издвојила и званична критика, поезија Радмиле Петровић била је привлачна и широј читалачкој публици. У већини коментара на сајту *Goodreads* издваја се препознавање искрености, аутентичног сведочанства које говори о нашем времену и нашим проблемима, а које је додатно поткрепљено аутофикционалним елементима, где се и песникиња сама у различитим изјавама и интервјуима јавља као гарант аутентичности властитог текста. Тачно је да тематика коју обрађује није нова, али је њен приступ обради уз прављење одговарајућег језичко-стилског избора отворио субверзивно поље естетике и поетике, те се тако формирао „нов сензибилитет у поезији која не певуши лирски, не опева теорије и не филозофира над боловима (MLADENović 2021: 129)”.

Размишљајући о овом нескладу између рецепције шире читалачке публике и професионалних читања, укључујући и академску критику, Ђуковић с правом примећује следеће: „Диспропорција између пажње шире читалачке, с једне и књижевнокритичке јавности с друге стране, сведочи о неспособности актуелне књижевне критике да се чак и две деценије на-

кон објављивања антологије *Мачке не идуу рај* суочи са репрезентативним урбаним, субверзивним, на преиспитивању друштвених табуа и говорном идиому заснованим остварењем које припада женској књижевности.” (2023: 230).

3. Закључак

Појава збирке *Моја мама зна шта се дешава у градовима* (2020) Радмиле Петровић издвојила се, дакле, као посебан догађај у српској поезији, али и у српској култури савременог доба. Својом трећом збирком млада ауторка је успела да изазове и подељеност шире читалачке публике, коју је окупила великим тиражом и прегледом садржаја доступног у медијима. Од одушевљења до оспоравања, уз недовољну заступљеност у званичној критичарској рецепцији, Радмила Петровић је начином на који је увела промену песничког сензибилитета, не и самом тематиком, ипак постала незаобилазна песникиња у различитим разговорима на тему савремене српске поезије. Зато основне поетичке и естетске карактеристике сагледавамо у односу на доминантне песничке праксе и моделе у савременој српској поезији, имајући пре свега у виду нову концепцију песничког субјекта, субверзивну естетику и поетику засновану на активирању проблема рода и културно условљених модела понашања. Ангажовани дискурс Радмиле Петровић који демитологизује патријархалне концепте и вредносни поредак, додатно је проговорио о двоструко маргинализованој групи жена, сексуално и социјално-географски, те се кроз ову књигу о неприпадању и до краја нереализованој идентификацији, отворило више кључних проблемских подручја унутар доминантне културне стварности нашег доба и поднебља, родних образаца, али и савремене поезије.

Извори

- PETROVIĆ 2015: PETROVIĆ, Radmila. *Miris zemlje*. Priboj: Dom kulture „Pivo Karamatijević”, 2015. [orig.] ПЕТРОВИЋ, Радмила. *Мирис земље*. Прибој: Дом културе „Пиво Караматијевић”, 2015.
- PETROVIĆ 2016: PETROVIĆ, Radmila. *Celulozni rokenrol*. Valjevo - Beograd: Valjevska gimnazija - Srpska književna zadruga, 2016. [orig.] ПЕТРОВИЋ, Радмила. *Целулозни рокенрол*. Ваљево - Београд: Ваљевска гимназија - Српска књижевна задруга, 2016.
- PETROVIĆ 2020a: PETROVIĆ, Radmila. *Moja mama zna šta se dešava u gradovima*. Beograd: PPM Enklava, 2020. [orig.] : PETROVIĆ, Radmila. *Moja mama zna šta se dešava u gradovima*. Beograd: PPM Enklava, 2020.

Цитирана литература

- ARBUTINA 2015: ARBUTINA, Petar. „Slaganje vremena i anatomija trenutka”. U. R. Petrović. *Miris zemlje*. Priboj: Dom kulture „Pivo Karamatijević”, 2015, str. 65-68.[orig. АРБУТИНА, Петар. „Слагање времена и анатомија тренутка”. У. Р. Петровић. *Мирис земље*. Прибој: Дом културе „Пиво Караматијевић”, 2015, стр. 65-68.
- BADENTER 1988: BADENTER, Elizabet. *Jedno je drugo*. Sarajevo: „Svjetlost”, 1988. [orig.] BA-

- DENTER, Elizabet. *Jedno je drugo*. Sarajevo: „Svjetlost”, 1988.
- BILING 2009: BILING, Majkl. *Banalni nacionalizam*. Beograd: Biblioteka XX vek – Krug, 2009. [orig.] BILING, Majkl. *Banalni nacionalizam*. Beograd: Biblioteka XX vek – Krug, 2009.
- BRADIĆ 2022: BRADIĆ, Stevan. *Logične pobune: antologija savremene srpske poezije*. Beograd: Laguna, 2022. [orig.] BRADIĆ, Stevan. *Logične pobune: antologija savremene srpske poezije*. Beograd: Laguna, 2022.
- BRAJOVIĆ 2009: BRAJOVIĆ, Tihomir. *Kratka istorija preobilja: kritički bedeker kroz savremenu srpsku poeziju i prozu*. Zrenjanin: Agora, 2009. [orig.] БРАЈОВИЋ, Тихомир. *Кратка историја преобилја: критички бедекер кроз савремену српску поезију и прозу*. Зрењанин: Агора, 2009.
- BRKIĆ 2021: BRKIĆ, Ivana. „Pesnikinja nadahnuta slobodom”, *Sveske*, god. 132, br. 42, 2021, str. 87-90. [orig.] БРКИЋ, Ивана. „Песникиња надахнута слободом”, *Свеске*, год. 132, бр. 42, 2021, стр. 87-90.
- ĐURKOVIĆ 2020: ĐURKOVIĆ, Uroš. Dostupno na: <http://skr.rs/zGnE> (6. 2. 2024.)
- LAZIĆ 2000: LAZIĆ, Radmila. *Zvezde su lepe, ali nemam kad da ih gledam: antologija srpske urbane poezije*. Beograd: Samizdat B92. [orig.] LAZIĆ, Radmila. *Zvezde su lepe, ali nemam kad da ih gledam: antologija srpske urbane poezije*. Beograd: Samizdat B92.
- MARINKOVIĆ 2023: MARINKOVIĆ, Nikola. „Lirski subjekat u srpskoj poeziji tranzicionog doba: figura stranca i problem identiteta”. U: J. Aleksić, M. Ćuković (ured.) *Srpska poezija u doba tranzicije: zbornik radova*. Beograd: Institut za književnost i umetnost, 2023, str. 71-91. [orig.] МАРИНКОВИЋ, Никола. „Лирски субјекат у српској поезији транзиционог доба: фигура странца и проблем идентитета”. У: Ј. Алексић, М. Ћуковић (уред.) *Српска поезија у доба транзиције: зборник радова*. Београд: Институт за књижевност и уметност, 2023, стр. 71-91.
- MARTINOVIĆ 2022: MARTINOVIĆ, Una. „Plugom po srcu Radmile Petrović”, *Kult*, 30. april 2022. [orig.] МАРТИНОВИЋ, Уна. „Плугом по срцу Радмиле Петровић”, *Култ*, 30. април 2022. Dostupno na: <http://skr.rs/zGnU> (6. 2. 2024.)
- MILOSAVLJEVIĆ 2023: MILOSAVLJEVIĆ, Nenad. „Preplitanje stilskih i ideoloških odrednica u savremenoj srpskoj poeziji”. U: J. Aleksić, M. Ćuković (ured.) *Srpska poezija u doba tranzicije: zbornik radova*. Beograd: Institut za književnost i umetnost, 2023, str. 113-130. [orig.] МИЛОСАВЉЕВИЋ, Ненад. „Преплитање стилских и идеолошких одредница у савременој српској поезији”. У: Ј. Алексић, М. Ћуковић (уред.) *Српска поезија у доба транзиције: зборник радова*. Београд: Институт за књижевност и уметност, 2023, стр. 113-130.
- MLADENOVIĆ 2020: MLADENOVIĆ, Jelena. „Delija-devojka ili òpet žensko”. *Povelja*, god. 50, br. 3, 2020, str. 125-129. [orig.] МЛАДЕНОВИЋ, Јелена. „Делија-девојка или òпет женско”. *Повеља*, год. 50, бр. 3, 2020, стр. 125-129.
- NIKOLIĆ 2020: NIKOLIĆ, Snežana. „(Re)kreiranje identiteta”. *Književni magazin*, god. 19, br. 223, jan-jun 2020, str. 41-43. [orig.] НИКОЛИЋ, Снежана. „(Ре)креирање идентитета”. *Књижевни магазин*, год. 19, бр. 223, јан-јун 2020, стр. 41-43.
- PAVLOVIĆ 2010: PAVLOVIĆ, Aleksandar. „Majkl Bilig, Banalni nacionalizam, Biblioteka XX vek, Beograd, 2009”. *Sociološki pregled*, god. XLIV (2010), br. 2 str. 349-356. [orig.] ПАВЛОВИЋ, Александар. „Мајкл Билиг, Банални национализам, Библиотека XX век, Београд, 2009”. *Социолошки преглед*, год. XLIV (2010), бр. 2 стр. 349-356.

- PETROVIĆ 2020b: „Radmila Petrović: dobra poezija je uvek vidljiva.” Intervju vodila Sara Arsenović. <https://www.oblakoder.org.rs/radmila-petrovic-dobra-poezija-je-uvek-vidljiva/> (6. 2. 2024.) [orig.] „Radmila Petrović: dobra poezija je uvek vidljiva.” Intervju vodila Sara Arsenović. <https://www.oblakoder.org.rs/radmila-petrovic-dobra-poezija-je-uvek-vidljiva/> (6. 2. 2024.)
- RADOJČIĆ 2021: RADOJČIĆ, Saša. *Senke i njihovi predmeti: antologija novijeg srpskog pesništva (1991-2020)*. Kraljevo: Narodna biblioteka „Stefan Prvovenčani”, 2021. [orig.] РАДОЈЧИЋ, Саша. *Сенке и њихови предмети: антологија новијег српског песништва (1991-2020)*. Краљево: Народна библиотека „Стефан Првовенчани”, 2021.
- RADOJČIĆ 2023: RADOJČIĆ, Saša. „Prilog tipologiji novijeg srpskog pesništva”. U: J. Aleksić, M. Ćuković (ured.) *Srpska poezija u doba tranzicije: zbornik radova*. Beograd: Institut za književnost i umetnost, 2023, str. 29-38. [orig.] РАДОЈЧИЋ, Саша. „Прилог типологији новијег српског песништва”. У: Ј. Алексић, М. Ћуковић (уред.) *Српска поезија у доба транзиције: зборник радова*. Београд: Институт за књижевност и уметност, 2023, стр. 29-38.
- TODOROVIĆ - MATIN 2021: TODOROVIĆ, Jovana i MATIN, Sara. „Reprezentacije rodnog u pesničkoj zbirci *Moja mama zna šta se dešava u gradovima* Radmile Petrović”, *Zbornik za jezike i književnosti Filozofskog fakulteta u Novom Sadu*, god. 11, br. 11, 2021, str. 143-154. [orig.] ТОДОРОВИЋ, Јована и МАТИН, Сара. „Репрезентације родног у песничкој збирци *Моја мама зна шта се дешава у градовима* Радмиле Петровић”, *Зборник за језике и књижевности Филозофског факултета у Новом Саду*, год. 11, бр. 11, 2021, стр. 143-154.
- ĆUKOVIĆ 2023: ĆUKOVIĆ, Milica. „Antologije ženske poezije i status ženskog autorstva u savremenoj srpskoj književnosti: kulturno-ideološki i poetički okviri”. U: J. Aleksić, M. Ćuković (ured.) *Srpska poezija u doba tranzicije: zbornik radova*. Beograd: Institut za književnost i umetnost, 2023, str. 217-235. [orig.] ЋУКОВИЋ, Милица. „Антологије женске поезије и статус женског ауторства у савременој српској књижевности: културно-идеолошки и поетички оквири”. У: Ј. Алексић, М. Ћуковић (уред.) *Српска поезија у доба транзиције: зборник радова*. Београд: Институт за књижевност и уметност, 2023, стр. 217-235.

Jelena S. Mladenović

RADMILA PETROVIĆ IN CONTEMPORARY SERBIAN POETRY AND CULTURE

Summary

The appearance of the collection *My Mother Knows What's happening in cities* (2020) written by young Serbian poet Radmila Petrović created a special event in Serbian poetry, but also in contemporary Serbian culture. With her third collection, the young author managed to cause division among the wider readership, which she gathered through a large circulation and a review of the poems available in the media. From enthusiasm to controversy, but not with sufficient representation in the official critical reception, Radmila Petrović nevertheless became an indispensable poet in conversations about contemporary Serbian poetry, especially for the poetic principles used to make a change in contemporary poetic sensibility.

In this paper, we will be presented the new conception of the poetic subject, as well as subversive aesthetics and poetics based on the gender issues and culturally conditioned models of behavior. The engaged discourse of Radmila Petrović, which demythologizes patriarchal concepts, additionally speaks about a doubly marginalized group of women, sexually and socially-geographically. Through this poem collection about not belonging and failed identification, several key problem areas within the dominant culture, gender patterns, but also contemporary poetry, have been discussed.

The aim of the paper is to point out several phenomena. First, the great popularity of the author and her book despite the divided reactions, then her reception in literary criticism, and last, the basic poetic and aesthetic characteristics in relation to dominant practices and models in contemporary Serbian poetry. Finally, it will be considered its role in the cultural reality of our time and climate according to the patriarchal value system.

Keywords: contemporary poetry, Radmila Petrović, gender studies, cultural studies, patriarchy